

УДК 336.647/648

Оптимізація структури капіталу підприємства

Корбутяк А.Г.

кандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Одайська Н.М.

студентка
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

У сучасних конкурентних умовах на ринку підприємству важливо вижити, роблячи ставку на перспективне зростання фірми. Формування капіталу підприємства, який б забезпечив стабільне становище на ринку та отримання позитивного фінансового результату, що є фундаментальним аспектом в роботі фінансового менеджера. Постійний пошук більш дешевих джерел фінансування виявляє все нові вигідні умови кредитування. Мінімізація середньозваженої вартості капіталу забезпечує хорошу ринкову вартість та дає змогу виявити головні проблеми формування капіталу. У даній статті розглянуто оптимізацію структури капіталу на прикладі підприємств однієї галузі аграрного сектору економіки України – птахівництва. Проведено оцінку та аналіз структури капіталу трьох підприємств: ПАТ «Птахофабрика Тернопільська»; ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський»; ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика», визначено оптимальну структуру капіталу підприємства.

Ключові слова: капітал, структура капіталу підприємства, ціна власного капіталу, ціна позикового капіталу, середньозважена вартість підприємства, критерії оцінки, прибуток на одну акцію.

Корбутяк А.Г., Одайська Н.М. ОПТИМИЗАЦИЯ СТРУКТУРЫ КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ

В современных конкурентных условиях на рынке предприятию важно выжить, делая ставку на перспективный рост фирмы. Формирования капитала предприятия, который бы обеспечил стабильное положение на рынке и получения положительного финансового результата, что является фундаментальным аспектом в работе финансового менеджера. Постоянный поиск более дешевых источников финансирования обнаруживает все новые выгодные условия кредитования. Минимизация средневзвешенной стоимости капитала обеспечивает хорошую рыночную стоимость и позволяет выявить главные проблемы формирования капитала. В данной статье рассмотрены оптимизации структуры капитала на примере одной отрасли аграрного сектора экономики Украины – птицеводства. Проведена оценка и анализ структуры капитала трех предприятий: ОАО «Птицефабрика Тернопольская»; ЗАО «Племптицесовхоз Броварской»; ЗАО «Агрофирма Березанская птицефабрика», определена оптимальная структура капитала предприятия.

Ключевые слова: капитал, структура капитала предприятия, цена собственного капитала, цена заемного капитала, средневзвешенная стоимость предприятия, критерии оценки, прибыль на одну акцию.

Korbutyak A.G., Odaiska N.M. OPTIMIZATION OF THE ENTERPRISE CAPITAL STRUCTURE

In modern competition terms it is important to survive at the market to the enterprise, doing a rate on the perspective increase of firm. Forming of capital of enterprise, that would provide stable position at the market and receipts of positive financial result, that are a fundamental aspect in-process financial manager. The permanent search of more cheap sourcings finds out the all new advantageous terms of crediting. Taking to a minimum of cost of capital provides a good market value and gives an opportunity to educe the main problems of forming of capital. In this article optimization of capital structure is considered on the example of enterprises of one industry agrarian to the sector of economy of Ukraine are the poultry farming. An estimation and analysis of capital of three enterprises structure are conducted: STALEMATE poultry "Factory is Ternopil"; Private joint stock company "Plemptaharadhosp Brovary"; Private joint stock company "Agricultural firm of Berezanskaya poultry factory", an optimal capital of enterprise structure is certain.

Keywords: capital, capital structure of enterprise, price of own capital, cost of debt capital, average weighted value of enterprise, criteria of estimation, profit per share.

Постановка проблеми. В умовах трансформаційних процесів глобалізації, розвитку все нових форм прояву ринкових відносин в Україні, підприємства повинні йти в ногу сучасності. Постійні коливання валютного курсу, змушують підприємства бути в стані постійної готовності до нових випробувань фінансової міцності. В той час, коли відсотки

за банківськими кредитами є досить високими, кон'юнктура на ринку сезонного виробництва мінливою, сформувати ефективну структуру капіталу підприємства досить важко. Вибір оптимального співвідношення власних та позикових коштів у структурі капіталу є базою для успішного функціонування підприємства, для отримання позитивного фінансового

результату, та загалом формування репутації «сильного гравця» на ринку.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Аналіз формування та використання, пошук шляхів оптимізації структури капіталу підприємства висвітлені в дослідженнях таких учених: Білоченко А.М. [1, с. 194], Бланк І.В. [2, с. 138], Воронін А.В. [3, с. 79], Давиденко Н.М. [4, с. 10], Дрига С.Г. [5, с. 441], Куц. Л.Л. [6, с. 114], Рудик Н. В. [7, с. 272]. Однак, в наш час розвитку ринкових відносин, фінансовий менеджер має швидко реагувати на зміну середовища існування фірми та вдало приймати виклики бізнесу. Тому процес оптимізації структури капіталу залишається актуальним питанням для дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є пошук шляхів оптимізації за умови дотримання фінансової стійкості та максимізації ринкової вартості. Відповідно до мети дослідження були поставлені такі завдання:

1) розрахувати показники прибутковості акцій та показник середньозваженої вартості капіталу;

2) проаналізувати показники фінансової стійкості;

3) визначити причинно-наслідкові зв'язки між різними показниками фінансово-господарської діяльності;

4) обрати оптимальну структуру капіталу за умови дотримання вказаних критеріїв.

Виклад основного матеріалу. На внутрішньому ринку спостерігається зростання попиту на продукцію птахівництва, а разом з тим і ціни. М'ясо курятини майже еквівалентне ціні свинини, при цьому витрати на виробництво другого товару значно вищі. Також особливістю ринку птиці в Україні є певна монополізація ринку, зокрема останнім часом спостерігається значне скорочення кількості дрібних фабрик в галузі, з одночас-

ним зростанням частки на ринку провідних підприємств [8, с. 131].

В таких конкурентних умовах підприємству важливо вижити, роблячи ставку на перспективне зростання фірми. Формування капіталу підприємства, який би забезпечив стабільне становище на ринку та отримання позитивного фінансового результату є фундаментальним аспектом в роботі фінансового менеджера. Постійний пошук більш дешевих джерел фінансування виявляє все нові вигідні умови кредитування. Мінімізація середньозваженої вартості капіталу забезпечує задовільну ринкову вартість та дає змогу виявити головні проблеми формування оптимальної структури капіталу.

Аналіз поточного стану капіталу підприємства та прогнозування його можливої потреби в капіталі можна провести в трьох аспектах: мінімізації середньозваженої вартості капіталу, максимізації прибутку на одну акцію і забезпеченні фінансової стійкості. Визначимо дані показники на прикладі підприємств, що займаються вирощенням свійської птиці: ПАТ «Птахофабрика Тернопільська», ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика», ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський». Відібрані підприємства працюють за подібними масштабами, хоча створені в різній організаційно-правовій формі. Показники оцінки вартості підприємства наведені у табл. 1.

Як видно з таблиці 1, в 2014 році сума короткострокових кредитів займає 14,1 % у загальній структурі капіталу. Зважаючи на вартість користування цими ресурсами, можна стверджувати, що дана структура є досить оптимальною. При цьому у підприємства наявна значна частка поточних зобов'язань, за якими не потрібно сплачувати відсотків, тобто дана складова зобов'язань є безкоштовним джерелом фінансування. Вартість власного капі-

Таблиця 1

Показники оцінки вартості капіталу ПАТ «Птахофабрика Тернопільська» за 2014-2016 роки, тис. грн.

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення, (+,-)	
				2015/2014	2016/2015
Частка власного капіталу, %	36,8	78,1	77,4	41,3	-0,7
Частка позикового капіталу, %	14,1	8,2	15	-5,9	6,8
Частка інших безоплатно залучених коштів, %	49,1	13,7	7,6	-35,4	-6,1
Ціна власного капіталу, %	9,2	6,8	2,61	-2,4	-4,19
Ціна позикового капіталу, %	2,75	14	9,3	11,25	-4,7
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0	0
WACC, %	3,7	6,25	3,16	2,55	3,09

талу чи не в три рази дорожча позикового. У 2015 році спостерігається стрімке зростання частки власного капіталу у загальній структурі майна, яка становить 78,1%. При цьому паралельно зростає вартість користування короткостроковим кредитом банку. В результаті чого, ціна позикового капіталу зросла на 11,25 %, а власного скоротилась на 2,4%. Негативним є те явище, що середньозважена вартість капіталу збільшилась на 2,55 % порівняно з попереднім 2014 роком. Також скорочення частки позикових ресурсів у загальній структурі майна призвело до зниження ринкової вартості підприємства. У 2016 році відображено найменшу середньозважену вартість капіталу, порівняно з попередніми роками. Цього вдалось досягти за рахунок зменшення витрат за позиковими та власними ресурсами. Зокрема, порівняно з 2015 роком на 4,19 % і на 4,7 %, що є задовільним показником для підприємства. При цьому, структура майна залишилась незмінною порівняно з 2015 роком. Для порівняння, проаналізуємо аналогічні показники ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика» за 2014-2016 роки (табл. 2).

Аналізуючи структуру капіталу ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика», спостерігається тенденція до зростання показника середньозваженої вартості капіталу протягом трьох років. Зокрема, у 2014 році даний показник становив 2,82%, що є кращим результатом порівняно з показником Тернопільської птахофабрики за 2014 рік. Фінансування фірми здійснювалося за рахунок довгострокових позикових ресурсів на 84,5 % в цьому ж році. Вартість таких залучених коштів становила лише 3,4 %, що є більш вигідним при ціні власного фінансування 5,9 %. Вод-

ночас дана структура похитнула фінансову стійкість підприємства, оскільки вже в наступному році у фірми є наявний збиток у розмірі 331189 тис. грн. За таких умов підприємство було змушене взяти зобов'язання за високими ставками кредитування, зокрема ціна позикового капіталу становила 10 %, що є досить не вигідним. В 2016 році аналогічно, як і в попередньому звітному періоді частка позикового капіталу перебуває на рівні 67,8 %. При цьому вартість позикових ресурсів зросла на 3,6%, порівняно з 2015 роком. Що спричинило зростання показника середньозваженої вартості капіталу до рівня 2,89 %. Оцінити вартість власного капіталу в 2016 році неможливо, оскільки наявний збиток у розмірі -164658 тис. грн., що на 166531 тис. грн., менше ніж у попередньому періоді,

В результаті втрати фінансової стійкості та платоспроможності підприємство отримало збитки впродовж 2015-2016 років. На покриття цього фінансового розриву, були взяті нові позики, зокрема в 2015 році сума довгострокових зобов'язань склала 558205 тис. грн. і у 2016 році – 865474 тис. грн. Доцільним є оцінка показників підприємства-аналога ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський» за 2014-2015 роки, яка наведена в табл. 3.

З даних таблиці 3, видно, що в 2015 році ціна позикових ресурсів була найвищою – 38,7 %, що більше, ніж у попередньому періоді на 19,3 %. Це є негативним, однак за рахунок малої частки позикового капіталу, даний показник не вплинув на зростання показника вартості капіталу. Навпаки, спостерігається скорочення середньозваженої вартості в 2015 році на 1,86 % порівняно з попереднім періодом.

Натомість в 2016 році спостерігається тенденція до зниження ціни позикового капі-

Таблиця 2

Показники оцінки вартості капіталу ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика» за 2014-2016 роки, тис. грн.

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення, (+,-)	
				2015/2014	2016/2015
Сума власного капіталу	52017	-518271	-649043	-570288	-130772
Сума позикового капіталу	558205	865474	815498	307269	-49976
Загальна сума майна	660891	1261857	1203357	600966	-58500
Витрати, пов'язані з використанням позикових коштів	19117	87031	110788	67914	23757
Сума дивідендів	3091,6	0	0	-3091,6	0
Ціна власного капіталу, %	5,9	0	0	-5,9	0
Ціна позикового капіталу, %	3,4	10	13,6	6,6	3,6
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0	0
WACC, %	2,82	5,63	7,56	2,81	1,93

**Показники оцінки вартості капіталу ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський»
за 2014-2016 роки, тис. грн.**

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення, (+,-)	
				2015/2014	2016/2015
Частка власного капіталу	36,8	35,9	30,5	-0,9	-5,4
Частка позикового капіталу	33,2	5,5	4,8	-27,7	-0,7
Частка інших безоплатно залучених коштів	29,9	58,6	64,7	28,7	6,1
Ціна власного капіталу, %	0	4,5	4,1	4,5	-0,4
Ціна позикового капіталу, %	19,4	38,7	16,4	19,3	-22,3
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0	0
WACC, %	5,28	3,42	1,9	-1,86	-1,52

талу, що зумовлено одночасним скороченням частки даного виду ресурсів у загальній структурі майна. В результаті чого, оптимальна структура за критерієм мінімізації середньозваженої вартості ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський» представлена в 2016 році – 1,9 %. При цьому частка позикового капіталу у структурі майна фірми становить 4,8 % і ціна таких ресурсів 16,4 %.

Порівнюючи показники середньозваженої вартості капіталу серед трьох підприємств аграрного сектору економіки, протягом 2014-2016 років, варто відмітити, що найбільш оптимальний показник представлений в 2016 році ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський» на рівні 1,9 %. Структура капіталу сформована на 30,48 % з власного і на 69,52 % – з позикового. При цьому, у підприємства наявна велика сума безкоштовних позикових ресурсів, представлених поточною кредиторською заборгованістю, про це свідчить той факт, що в загальній структурі капіталу лише 4,8 % – це короткострокові кредити банків.

Однак, чи дійсно дана структура є фінансово стійкою та чи забезпечить нормальну роботу суб'єкта господарювання варто ще проаналізувати. Мінімізуючи показник середньозваженої вартості, одночасно зростає ринкова вартість компанії. Акції даних досліджуваних підприємств не перебувають в обігу на фінансовому ринку, тому відповідно вони не мають своєї ринкової вартості. На основі звіту про фінансові результати можна розрахувати величину чистого прибутку, що припадає на 1 акцію та порівняти з показником WACC. Як правило, чим вищий даний показник (прибутковості акцій), тим більш ефективно функціонує підприємство. Також доцільним буде порівняння рівня фінансової стійкості серед досліджуваних підприємств (табл. 4).

Як бачимо з таблиці 4, найбільша величина прибутку на 1 акцію спостерігається в 2015 році у ПАТ «Птахофабрика Тернопільська» і становить 8,01 грн. Скорочення даного показника в наступному 2016 році на 4,72 грн. спричинене зменшенням суми прибутку, оскільки кількість акцій залишилась незмінною. Також протягом всіх трьох років спостерігається забезпечення нормальної фінансової стійкості за показниками. А ефект фінансового леввериджу додатний, в 2014-2015 роки даний показник свідчить про високу ефективність використання позикових ресурсів. Що є позитивним сигналом для підприємства та свідчить про раціональне використання позикових ресурсів.

ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика» в 2014 році в результаті своєї діяльності отримала прибуток в розмірі 7729 тис. грн., відповідно на одну акцію прибуток становив 0,08 грн. Порівнюючи дані показники з середньозваженою вартістю капіталу, стає зрозумілим, що в результаті концентрації високої частки позикового капіталу за низькою ціною в 2014 році, в наступних періодах маємо негативні наслідки – збитки в діяльності з одночасним зниженням ринкової вартості капіталу. В наслідок чого сума власного капіталу має негативний знак, відповідно ефект фінансового леввериджу визначити неможливо. Натомість в попередньому 2014 році даний показник становив 12,09, що є досить непоганим результатом. Зокрема, це свідчить про те, що підприємство користуючись низькими відсотками за кредит наростило великі обсяги позикових ресурсів у загальній структурі капіталу. Що, в свою чергу, похитнуло фінансову стійкість та призвело до збитків у двох наступних роках. Також проводячи паралель з показником середньозваженої вартості капіталу варто відмітити, що в 2014 році цей показник був найбільш оптимальним.

Таблиця 4

Критерії оптимізації структури капіталу за 2014-2016 роки, тис. грн.

ПАТ «Птахофабрика Тернопільська»					
Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення, (+,-)	
				2015/2014	2016/2015
Прибуток на одну акцію	2,36	8,01	3,29	5,65	4,72
Рівень забезпечення фінансової стійкості, бали	100	100	100	0	0
Ефект фінансового левериджу, %	17,95	17,79	0,75	-0,15	-17,05
ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика»					
Прибуток (збиток) на одну акцію	0,08	-3,31	-1,65	-3,39	1,66
Рівень забезпечення фінансової стійкості, бали	20	8	9	-12	1
Ефект фінансового левериджу, %	12,09	0	0	-12,09	0
«Племптахорадгосп Броварський»					
Прибуток на одну акцію	-0,16	0,35	0,35	0,19	0
Рівень забезпечення фінансової стійкості, бали	66	46	60	-20	14
Ефект фінансового левериджу, %	-4,41	-43,73	-14,28	-39,32	29,45

ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський» в 2014 році отримало збиток у розмірі 2909 тис. грн. і відповідно на 1 акцію – 0,16 грн., але в наступні роки прибутковість стабільна – на рівні 0,35 грн.

Проводячи паралель із відповідним показником WACC, варто відмітити, що в 2014 році цей показник був найбільшим – 5,28 %. В наступні роки показники діяльності відносно не змінилися – і прибуток на 1 акцію становив 0,35 тис. грн. При цьому, середньозважена вартість змінювалась в залежності від зміни ціни позикового відсотка і становила 3,42% і 1,9 %. За всі три роки ефект фінансового левериджу має негативне значення у ПрАТ «Племптахорадгосп Броварський», що зумовлене використанням значного обсягу позикових ресурсів за високою платою. А показники забезпечення фінансової стійкості перебувають на задовільному рівні. Серед всіх досліджуваних фірм, відсотки за кредит по даному підприємству є найвищими. При тому, що показник рентабельності активів за валовим прибутком є значно нижчим, ніж витрати за користування позиками. Тобто це говорить про неефективність залучення позикових ресурсів для даного підприємства.

Отже, оцінивши структуру капіталу трьох підприємств галузі птахівництва та проаналізувавши їхні показники фінансової стійкості, варто відмітити наступні явища. На всіх досліджуваних товариствах спостерігається концентрація високої частки позикового капіталу у загальній структурі майна підприємства. При цьому порівняно невисока вартість

даних позикових ресурсів. Що є економічно вигідним, з одного боку, і фінансово нестійким – з іншого. Звісно, концентрація великої суми поточної кредиторської заборгованості спричинена специфікою діяльності та сезонними коливаннями на ринку, що є обґрунтованим та доцільним до певної межі.

Оскільки, наприклад, в ПрАТ «Агрофірма Березанська птахофабрика», в 2014 році була сформована структура капіталу з високою часткою позикового капіталу (більше 90 %) за порівняно нормальною ціною, а показники фінансової стійкості вказували на нестійке фінансове становище фірми. Що призвело вже в наступному звітному періоді до отримання значного збитку. Для покриття цієї проблеми товариство залучило довгостроковий кредит, внаслідок чого загальна вартість залучених зобов'язань склала 10 %. Що є цілком обґрунтованим, оскільки в наступному періоді вдалось стабілізувати становище до рівня 5,63 % середньозваженої вартості капіталу.

Висновки. Серед досліджуваних підприємств, на нашу думку, найбільш оптимальна структура капіталу представлена у ПАТ «Племптахорадгосп Броварський» в 2016 році. Оскільки, в цього підприємства в структурі капіталу немає високої концентрації позикового капіталу, показники фінансової стійкості перебувають в межах норми і середньозважена вартість капіталу на рівні 1,9 % є найбільш оптимальною серед усіх досліджуваних підприємств, що є досить непоганим результатом. Звичайно, в 2014 році у підприємства є збиток, але дані умови змусили лише

краще управляти своїми активами підприємство, позикові ресурси сприяли скороченню нераціональних витрат. Ще однією особливістю даного підприємства є те, що в складі позикового капіталу, крім довгострокових та короткострокових кредитів, є наявна велика частка безоплатно отриманих коштів – поточної кредиторської заборгованості, що є дуже вигідним. Підприємствам, з наявним збитком, спричиненим нераціональним формуванням структури капіталу та незабезпеченням показників фінансової стійкості, необхідно звернути увагу на такі аспекти, як ціна короткострокових кредитів, величина власного капіталу та можливі шляхи нарощення суми власних коштів при одночасному скороченню позикових. Про це також свідчить ефект фінансового левериджу – про неефективність залучення позикових ресурсів за певними високими відсотками. Цікавий той факт, що, наприклад, у ПАТ «Племптахорадгосп Броварський», від'ємні значення даного показника свідчать про необґрунтованість залучення кредитів під досить високі відсотки за користування ними. Тим не менше в результаті своєї діяльності в 2015 і в 2016 роках у товариство отримало прибутки в результаті своєї діяльності. Тобто це свідчить про те, як формування опти-

мальної структури капіталу впливає на всю подальшу роботу компанії. Ефективне формування співвідношення часток власних та позикових коштів може не тільки, збільшити прибутковість, а й нейтралізувати негативний вплив тих чи інших фінансових чинників діяльності, забезпечити надійну фінансову стійкість, звести до мінімуму фінансові витрати та підвищити імідж фірми загалом на ринку.

Однак, метою діяльності підприємства має бути підвищення рівня рентабельності, а потім вже залучення кредитів за допустимими відсотковими ставками. Для забезпечення фінансової стійкості, максимізації величини чистого прибутку на 1 акцію та мінімізації вартості капіталу.

Отже, дослідження, проведені в даній роботі, підтвердили гіпотезу можливості застосування та визначення оптимальної структури капіталу підприємства на основі визначення критеріїв мінімізації середньозваженої вартості, максимізації чистого прибутку на одиницю власного капіталу та дотримання умови мінімальної фінансової стійкості підприємства. При цьому визначено і вплив фінансового важеля на результативність роботи вітчизняних підприємств агропромислового сектору економіки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білоченко А.М. Фінансовий капітал в Україні: особливості формування та перспективи розвитку. *Фінанси України*. 2008. № 3. С. 94-100.
2. Бланк І.О. Управління формуванням капіталу. Ніка-Центр, 2002. 512 с.
3. Воронін А.В. Оптимізація структури капіталу акціонерного товариства. *Фінанси, учет, банки*. 2014. № 1. С. 79-83.
4. Давиденко Н.М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. *Агросвіт*. 2015. № 1. С. 10-13.
5. Дрига С.Г. Диспропорції в структурі капіталу підприємства та їх вплив на фінансові показники роботи підприємства. С.Г. Дрига, І.Д. Міщенко. *Молодий вчений*. 2017. № 8 (48). С. 441-445.
6. Куц, Л.Л. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій. Тернопіль, ТНЕУ, 2012. 114 с.
7. Рудик Н.В. Структура капіталу корпорацій: теорія та практика / Н.В. Рудик. – М. : Дело, 2004. 272 с.
8. Голюк В.Я., Голець Н.І. Аналіз експорту м'яса курятини в Україні: стан та тенденції розвитку ринку [Електронний ресурс]. 2016. Режим доступу [http://market-infr.od.ua/journals/2016/2_2016_ukr/27.pdf].

REFERENCES:

1. Bilochenko A.M. (2008). *Finansovyi kapital v Ukraini: osoblyvosti formuvannia ta perspektyvy rozvytku* [Financial capital in Ukraine: peculiarities of formation and prospects of development]. *Finansy Ukrainy*. vol. 3. pp. 94-100.
2. Blank I.O. (2002). *Upravlinnia formuvanniam kapitalu* [Managing capital formation]. Kiev: Nika-Tsentr (in Ukraine).
3. Voronin A.V. (2014). *Optymizatsiia struktury kapitalu aktsionerko tovarystva* [Optimization of the capital structure of a joint-stock company]. *Finance, accounting, banks*, vol. 1 pp. 79-83.
4. Davydenko N.M. (2015). *Finansovyi leverydzh v optymizatsii struktury kapitalu aktsionerkykh tovarystv* [Financial leverage in optimizing the capital structure of joint stock companies]. *Agro world*, vol. 1, pp. 10-13.

5. Dryha S.H. (2017). Dysproportsii v strukturi kapitalu pidpriemstva ta yikh vplyv na finansovi pokaznyky roboty pidpriemstva [The imbalance in the structure of capital and their impact on the financial performance of the company]. *Young scientist*, vol. 8, no. 48, pp. 441-445.
6. Kuts L.L. (2012). Kapital pidpriemstva: formuvannia ta vykorystannia. Opornyi konspekt leksi [Capital of the enterprise: formation and use. Reference summary of lectures]. Ternopil, TNEU, p. 114.
7. Rudyk N.V. (2004) *Struktura kapitalu korporatsii: teoriya ta praktyka* [The capital structure of corporations: Theory and Practice]. monograph: Delo, p. 272.
8. Golyuk V.Ya., Golets N.I. (2016). Analiz eksportu miasa kuryatyny v Ukraini: stan ta tendentsii rozvytku rynku [Analysis of the export of chicken meat in Ukraine: the state and trends of market development]. *Economics and Enterprise Management*, vol. 2, pp. 131-135.